

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ KABILI ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 28606/05)

ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
31 Ιουλίου 2008

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση Kabilι κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Nina Vajić, *Πρόεδρος,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

Γεώργιο Νικολάου,

και τον Γραμματέα του Τμήματος, Søren Nielsen.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 8 Ιουλίου 2008.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω
ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 28606/05) προσφυγής, την οποία κατέθεσε κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας ο Skender Kabili («ο προσφεύγων»), Αλβανός υπήκοος, ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 14 Ιουλίου 2005, δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον Δικηγόρο Πατρών Ι. Στεφανόπουλο. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Ο. Πατσοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ζ. Χατζηπαύλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται, ειδικότερα, ότι το αιτιολογικό κατά το οποίο το Εφετείο Αθηνών απέρριψε την αίτηση αποζημιώσεως, την οποία είχε καταθέσει, ήταν ασύμβατο με τις αρχές του τεκμηρίου της αθωότητας και του επιμερισμού του βάρους της αποδείξεως σε ποινικές υποθέσεις.

4. Στις 13 Σεπτεμβρίου 2007, το Δικαστήριο απεφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Δυνάμει του άρθρου 29 παρ. 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε, περαιτέρω, να αποφανθεί ταυτοχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

5. Η Αλβανική Κυβέρνηση εκλήθη να υποβάλει, εγγράφως, εφόσον το επιθυμούσε, παρατηρήσεις επί της υποθέσεως (άρθρα 36 παρ. 1 της Συμβάσεως και 44 παρ. 1β του Κανονισμού Διαδικασίας). Αν και ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι προτίθετο να κάνει χρήση του δικαιώματός της να λάβει μέρος στην ακροαματική διαδικασία, η Αλβανική Κυβέρνηση δεν κατέθεσε παρατηρήσεις εντός της ταχθείσης προθεσμίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

6. Στις 3 Μαΐου 2003, ο S.B., Αλβανός υπήκοος, μετέβη στην οικία του προσφεύγοντος, κρατώντας δίκανη κυνηγετική καραμπίνα. Ο προσφεύγων προσπάθησε να αμυνθεί. Κατά την πάλη που ακολούθησε, οι δύο άνδρες έχασαν την ισορροπία τους και έπεσαν. Κατά την πτώση, ο S.B, ο οποίος είχε το δάχτυλο στη σκανδάλη, έριξε, τυχαία, μία διπλή βολή. Από τις σφαίρες τραυματίστηκε στο κεφάλι θανάσιμα. Ο θάνατος ήταν ακαριαίος. Ο προσφεύγων μάζεψε το όπλο και κάλεσε την

αστυνομία.

7. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων συνελήφθη και ετέθη υπό προσωρινή κράτηση, δυνάμει του υπ' αριθ. 14/2003 εντάλματος. Στις 5 Μαΐου 2003, ασκήθηκε σε βάρος του ποινική δίωξη για ανθρωποκτονία εκ προθέσεως και παράνομη οπλοκατοχή, και διετάχθη ανάκριση.

8. Στις 14 Ιουλίου 2003, ο προσφεύγων ζήτησε να αφεθεί ελεύθερος υπό δικαστική επιτήρηση, υποστηρίζοντας ότι ήταν αθώος, ότι επρόκειτο για ατύχημα και ότι ευρισκόταν σε νόμιμη άμυνα. Εξ άλλου, ο προσφεύγων διευκρίνισε ότι ήταν γνωστής διαμονής και ότι κατοικούσε μαζί με την οικογένειά του και εργαζόταν στην Αμάρυνθο από εξαιτίας χωρίς προβλήματα.

9. Στις 6 Οκτωβρίου 2003, ο ανακριτής του Πλημμελειοδικείου Χαλκίδας απέρριψε το αίτημα του προσφεύγοντος. Λαμβανομένης υπ' όψη της υπάρξεως σοβαρών ενδείξεων ενοχής, ο ανακριτής έκρινε ότι, λόγω της φύσεως και της βαρύτητας των πράξεων για τις οποίες κατηγορείτο, καθώς και της αρνήσεως του προσφεύγοντος να επιδείξει μεταμέλεια, πιθανολογείτο ότι ο προσφεύγων, αν αφεθεί ελεύθερος, θα διαπράξει και άλλα εγκλήματα (απόφαση υπ' αριθ. 25/2003).

10. Εν τω μεταξύ, στο πλαίσιο της ανακρίσεως, οι αστυνομικές αρχές προέβησαν σε έρευνα, προκειμένου να ανιχνευθεί πυρίτιδα στα χέρια του θύματος. Στις 3 Οκτωβρίου 2003, οι υπεύθυνοι των εγκληματολογικών εργαστηρίων της αστυνομίας συνέταξαν έκθεση πραγματογνωμοσύνης, η οποία επιβεβαίωσε την παρουσία μολύβδου (Pb) στα δύο χέρια του θύματος. Η έκθεση αυτή συμπεριελήφθη στον φάκελο της δικογραφίας, στις 21 Οκτωβρίου 2003.

11. Στις 3 Νοεμβρίου 2003, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Χαλκίδος απεφάσισε να παρατείνει για έξι ακόμα μήνες την κράτηση του προσφεύγοντος, με την ίδια αιτιολογία της αποφάσεως 25/2003 (βούλευμα υπ' αριθ. 286/2003). Εξ άλλου, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών έκρινε ότι η έκθεση πραγματογνωμοσύνης της αστυνομίας, κατά την οποία είχε ανιχνευθεί πυρίτιδα στα χέρια του S.B., δεν ήταν φύσεως τέτοιας που να ανατρέπει το γεγονός ότι ο προσφεύγων τον είχε πυροβολήσει, αφού ο προσφεύγων δεν μπόρεσε να εξηγήσει πώς το θύμα τραυματίστηκε θανάσιμα.

12. Σε αδιευκρίνιστη ημερομηνία, η ανάκριση ολοκληρώθηκε και η υπόθεση παρεπέμφθη ενώπιον του συμβουλίου του δικαστηρίου Χαλκίδος, το οποίο

απεφάσισε, στις 31 Μαρτίου 2004, να παραπέμψει τον προσφεύγοντα σε δίκη ενώπιον του Κακουργιοδικείου Αθηνών. Εξ άλλου, το δικαστήριο αυτό παρέτεινε την προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος μέχρι τις 3 Νοεμβρίου 2004, με την αιτιολογία ότι υπήρχαν αποχρώσεις ενδείξεις ενοχής σε βάρος του κατηγορουμένου και ότι, λόγω των ιδιαιτέρων περιστάσεων της πράξεως, πιθανολογείτο ότι ο κατηγορούμενος, αν αφεθεί ελεύθερος, θα διαπράξει και άλλα εγκλήματα (βούλευμα υπ' αριθ. 71/2004).

13. Την 1^η Οκτωβρίου 2004, αναφερόμενο στην έκθεση πραγματογνωμοσύνης του εγκληματολογικού εργαστηρίου της αστυνομίας, το Κακουργιοδικείο Αθηνών αθώωσε τον προσφεύγοντα. Όπως προκύπτει από τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία απεδείχθησαν ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, κατά την πτώση του, ο S.B. ακούμπησε κατά λάθος τη σκανδάλη και έριξε μία διπλή βολή, η οποία προκάλεσε τον θάνατό του (απόφαση υπ' αριθ. 359-360/2004).

14. Στις 7 Οκτωβρίου 2004, ο προσφεύγων αξίωσε επανόρθωση, εξαιτίας της προσωρινής κρατήσεώς του.

15. Στις 14 Ιανουαρίου 2005, το Εφετείο Αθηνών απέρριψε το αίτημα αυτό (απόφαση υπ' αριθ. 86/2005). Ειδικότερα, το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι ο προσφεύγων έγινε από πρόθεση παραίτιος της προσωρινής κρατήσεώς του, δεδομένου ότι απεδείχθη ότι ο θάνατος του θύματος επήλθε ενώ ο κατηγορούμενος κρατούσε το όπλο το οποίο προκάλεσε τον θάνατο. Κατά την προσωρινή του κράτηση, ο κατηγορούμενος παρέλειψε από πρόθεση να παράσχει τα στοιχεία τα οποία απεδείκνυαν την αθωότητά του, δηλαδή στοιχεία από τα οποία προέκυπτε ότι, παρά ταύτα, ο θάνατος του θύματος ωφείλετο στον «αυτοτραυματισμό» του, έστω και αν ο κατηγορούμενος ήταν εκείνος ο οποίος κρατούσε το όπλο.

16. Η απόφαση αυτή, η οποία δεν δύναται να προσβληθεί με προσφυγή, καθαρογράφηκε στις 26 Ιανουαρίου 2005.

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

17. Οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας έχουν ως εξής :

Άρθρο 533 παρ. 1

«Έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από το δημόσιο αποζημίωση οι προσωρινά κρατηθέντες (...) αν από την ποινική διαδικασία δεν αποδείχθηκε η τέλεση της πράξης για την οποία καταδικάσθηκαν (...)»

Άρθρο 535 παρ. 1

«Το Δημόσιο δεν έχει υποχρέωση για αποζημίωση, αν εκείνος που (...) κρατήθηκε προσωρινά έγινε από πρόθεση παραίτιος (...) της προσωρινής κράτησης.»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 2 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

18. Ο προσφεύγων παραπονείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 της Συμβάσεως, ότι οι λόγοι τους οποίους προέβαλε το Εφετείο Αθηνών για να απορρίψει το περί επανορθώσεως αίτημά του, δεν ήταν σύμφωνοι προς την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας και την κατανομή του βάρους της αποδείξεως στην ποινική δίκη. Το Δικαστήριο θα εξετάσει την αιτίαση αυτή υπό το πρίσμα της παραγράφου 2 της διατάξεως αυτής, η οποία έχει ως εξής :

Άρθρο 6 παρ. 2

«Παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.»

A. Επί του παραδεκτού

19. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, εξ άλλου, ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε κάποιον άλλον λόγο απαραδέκτου. Αρμόζει, επομένως, να γίνει δεκτή ως παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Θέσεις των διαδίκων

20. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι λόγοι τους οποίους προέβαλε το Εφετείο για να απορρίψει το περί επανορθώσεως αίτημά του, δεν ήταν σύμφωνοι προς την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας και την κατανομή του βάρους της αποδείξεως στην ποινική δίκη. Ο προσφεύγων επισημαίνει ότι το Εφετείο Αθηνών απέρριψε το περί αποζημιώσεως αίτημά του, επειδή, παραλείποντας από πρόθεση να παράσχει τα στοιχεία τα οποία απεδείκνυν την αθωότητά του, κατέστη παραίτιος της προσωρινής κρατήσεώς του. Ωστόσο, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, δεν είχε την παραμικρή υποχρέωση να αποδείξει την

αθωότητά του. Κατά τον προσφεύγοντα, είναι αδιανόητο να είναι δυνατόν ο κρατούμενος να θεωρείται υπεύθυνος για τα σφάλματα των εθνικών δικαστηρίων όσον αφορά τη διεξαγωγή και την αξιολόγηση των αποδείξεων.

21. Η Κυβέρνηση αναφέρεται στη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία, και μόνον η απλή άρνηση αποζημιώσεως για μία νομότυπη προσωρινή κράτηση δεν προσκρούει στο τεκμήριο της αθωότητας. Εν προκειμένω, το Εφετείο δεν είχε την πρόθεση να εκφράσει αμφιβολίες ως προς την αθωότητα του προσφεύγοντος, η οποία, άλλωστε, επιβεβαιώθηκε με την απόφαση υπ' αριθ. 359-360/2004 του Κακουργιοδικείου, αλλά, απλώς διεπίστωσε ότι ο προσφεύγων δεν είχε προσκομίσει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία θα ανέτρεπαν τις αποδείξεις τις οποίες είχε συγκεντρώσει ο ανακριτής και οι οποίες απεδείκνυν την ύπαρξη αποχρωσών ενδείξεων ενοχής.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

22. Το Δικαστήριο υπομινύσκει, κατ' αρχάς, ότι η Σύμβαση πρέπει να ερμηνεύεται εις τρόπον ώστε να εγγυάται συγκεκριμένα και πραγματικά, και όχι θεωρητικά και κενά περιεχομένου. Το αυτό ισχύει και στην περίπτωση του δικαιώματος το οποίο κατοχυρώνεται με το άρθρο 6 παρ. 2 (*Allenet de Ribemont κατά Γαλλίας*, απόφαση της 10^{ης} Φεβρουαρίου 1995, série A n° 308, σελ. 16, παρ. 35). Έτσι, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 2 δεν περιορίζεται στις ποινικές διαδικασίες οι οποίες εκκρεμούν, αλλά επεκτείνεται και στις δικαστικές αποφάσεις οι οποίες εκδίδονται μετά από την παύση της διώξεως ή μετά από την αθώωση (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, τις αποφάσεις *Rushiti κατά Αυστρίας*, αριθ. προσφ. 28389/95, απόφαση της 21^{ης} Μαρτίου 2000, και *Lamanna κατά Αυστρίας*, αριθ. προσφ. 28923/95, απόφαση της 10^{ης} Ιουλίου 2001).

23. Το άρθρο 6 παρ. 2 της Συμβάσεως δύναται, επίσης, να έχει εφαρμογή επί καταστάσεων, στο πλαίσιο των οποίων ο ενδιαφερόμενος δεν αποτελεί πλέον αντικείμενο ποινικής κατηγορίας, στο μέτρο που συνδέονται στενά τα ζητήματα της ποινικής ευθύνης του κατηγορουμένου και του δικαιώματος σε αποζημίωση λόγω κρατήσεως (βλ. την απόφαση *Sekanina κατά Αυστρίας*, απόφαση της 25^{ης} Αυγούστου 1993, série A n° 266 A, σελ. 13, παρ. 22). Έτσι, μία απόφαση η οποία αρνείται στον «κατηγορούμενο», μετά την παύση της διώξεως, αποζημίωση για την προσωρινή κράτηση, δύναται να θέσει πρόβλημα υπό το πρίσμα του άρθρου 6 παρ. 2, εάν λόγοι

οι οποίοι δεν δύνανται να διαχωρισθούν από το διατακτικό, ισοδυναμούν, κατ' ουσία, με διαπίστωση ενοχής χωρίς αυτή να έχει, προηγουμένως, νομίμως θεμελιωθεί (βλ., *mutatis mutandis*, *Puig Panella κατά Ισπανίας*, αριθ. προσφ. 1483/02, παρ. 51, απόφαση της 25^{ης} Απριλίου 2006).

24. Εξ άλλου, το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι, επί ποινικών υποθέσεων, το πρόβλημα της διεξαγωγής των αποδείξεων πρέπει, ειδικότερα, να προσεγγίζεται βάσει του άρθρου 6 παρ. 2, και απαιτεί, μεταξύ άλλων, να φέρουν το βάρος της αποδείξεως οι κατηγοροί (*Barberà, Messegue και Jabardo κατά Ισπανίας*, απόφαση της 6^{ης} Δεκεμβρίου 1988, série A n° 146, σελ. 33, παρ. 76-77). Κατά τη νομολογία, η μετάθεση του βάρους της αποδείξεως από τον κατηγορο στην υπεράσπιση αντίκειται προς την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας (βλ., *Telfner κατά Αυστρίας*, αριθ. προσφ. 33501/96, παρ. 15, απόφαση της 20ής Μαρτίου 2001, και *John Murray κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, απόφαση της 8^{ης} Φεβρουαρίου 1996, Συλλογή Αποφάσεων 1996-I, σελ. 52, παρ. 54). Έτσι, το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει ότι το να απαιτείται από ένα πρόσωπο απόδειξη της αθωότητάς του, γεγονός το οποίο δίδει την εντύπωση ότι το δικαστήριο θεωρεί τον ενδιαφερόμενο ένοχο, φαίνεται παράλογο και συνεπάγεται παραβίαση του τεκμηρίου της αθωότητας (*Capeau κατά Βελγίου*, αριθ. προσφ. 42914/98, παρ. 25, ΕΔΑΔ 2005 I).

25. Το Δικαστήριο καλείται, επομένως, να εξετάσει εάν, με τον τρόπο με τον οποίο ενήργησε, με την αιτιολόγηση της αποφάσεώς του ή με τη γλώσσα την οποία χρησιμοποίησε στο σκεπτικό του, το Εφετείο τήρησε την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας.

26. Εν προκειμένω, το Εφετείο περιορίστηκε να θεωρήσει τον προσφεύγοντα υπεύθυνο για την προσωρινή του κράτηση, βασιζόμενο αποκλειστικώς και άνευ άλλης διευκρινίσεως στην εξής περίπτωση : ο προσφεύγων δεν απέδειξε την αθωότητά του. Εν τούτοις, κατά το Δικαστήριο, με αυτόν τον δικανικό συλλογισμό, μετετέθη το βάρος της αποδείξεως στον προσφεύγοντα, ο οποίος ευρέθη να υποχρεούται να αποδείξει την αθωότητά του, προκειμένου να αφεθεί ελεύθερος. Ωστόσο, ένας τέτοιος συλλογισμός δυσκόλως συμβιβάζεται με την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας. Πράγματι, το τεκμήριο της αθωότητας επιβάλλει να μην υποχρεούται κάποιος κατηγορούμενος, σε κανένα στάδιο της σε βάρος του εγερθείσας ποινικής διαδικασίας, να αποδείξει την αθωότητά του. Αυτό ισχύει ακόμα

περισσότερο στην περίπτωση που ένα πρόσωπο δεν αποτελεί πλέον αντικείμενο κατηγορίας ή που έχει ήδη αθωωθεί, όπως συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι το να απαιτείται από τον προσφεύγοντα, επιτακτικά και χωρίς επιφύλαξη, να αποδείξει την αθωότητά του σε μία περίοδο κατά την οποία τύγχανε, αναμφιβόλως, του ευεργετήματος του τεκμηρίου της αθωότητας, και η δήθεν παράλειψή του να το πράξει, να συνεπάγεται αρνητικές συνέπειες, απορρίπτοντας, ειδικότερα, το περί αποζημιώσεως αίτημά του, δεν συνάδει με τις επιταγές του άρθρου 6 παρ. 2 της Συμβάσεως.

27. Επομένως, υπήρξε παραβίαση της διατάξεως αυτής.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ ΑΙΤΙΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ

28. Ο προσφεύγων παραπονείται, τέλος, ότι η επί μακρόν προσωρινή του κράτηση ήταν καταχρηστική και υπερβολική, και ότι ουδόλως αποζημιώθηκε για την αιτία αυτή. Επικαλείται δε τα άρθρα 5 και 6 της Συμβάσεως.

Επί του παραδεκτού

29. Κατά το μέρος που ο προσφεύγων παραπονείται ότι κρατήθηκε προσωρινά για υπερβολικά μακρό χρονικό διάστημα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων αφέθη ελεύθερος την 1^η Οκτωβρίου 2004, ήτοι έξι και πλέον μήνες πριν από την 14^η Ιουλίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία εισήχθη η παρούσα προσφυγή. Το γεγονός ότι ο προσφεύγων ήγειρε ενώπιον του Εφετείου αγωγή αποζημιώσεως, δεν δύναται να έχει συνέπειες επί της ημερομηνίας από της οποίας άρχεται η εξάμηνη προθεσμία, αφού, όσον αφορά τη νομιμότητα και τη διάρκεια της κρατήσεώς του, αυτό το ένδικο μέσο δεν ανήκει στην κατηγορία εκείνων των ενδίκων μέσων τα οποία πρέπει να έχουν εξαντληθεί. Κατά τη νομολογία, όταν αμφισβητείται η νομιμότητα της κρατήσεως, η αγωγή αποζημιώσεως, η οποία εγείρεται *a posteriori* κατά του Δημοσίου, δεν συνιστά ένδικο μέσο το οποίο πρέπει να εξαντληθεί, επειδή το δικαίωμα να εξετασθεί από ένα δικαστήριο η νομιμότητα της κρατήσεως και το δικαίωμα να επιδικασθεί αποζημίωση λόγω αποστερήσεως της ελευθερίας, αντιβαίνουσας προς το άρθρο 5, είναι δύο διαφορετικά δικαιώματα (*Wloch κατά Πολωνίας*, αριθ. προσφ. 27758/95, παρ. 90, ΕΔΑΔ 2000-XI). Επομένως, η προσφυγή είναι εκπρόθεσμη κατά το μέρος αυτό και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του

άρθρου 35 παρ. 1 και 4 της Συμβάσεως.

30. Κατά το μέρος που ο προσφεύγων παραπονείται ότι δεν αποζημιώθηκε για την προσωρινή του κράτηση, το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι το δικαίωμα επανορθώσεως, το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 5 παρ. 5, προϋποθέτει ότι αποδεικνύεται, από μία εθνική αρχή ή από το Δικαστήριο, μία παραβίαση μιας εκ των παραγράφων (1, 2, 3 ή 4) του αυτού άρθρου (βλ., *N.C. κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. προσφ. 24952/94, παρ. 49, ΕΔΑΔ 2002-X). Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει στην προκειμένη περίπτωση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο διεπίστωσε ότι οι αιτιάσεις, όσον αφορά την κράτηση του προσφεύγοντος, προβάλλονται εκπρόθεσμα. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι εγγυήσεις του άρθρου 5 παρ. 5 της Συμβάσεως δεν έχουν εφαρμογή. Επομένως, η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 παρ. 3 και 4 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

31. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

32. Ο προσφεύγων ζητά 24.200 ευρώ για την υλική ζημία την οποία υπέστη λόγω της παραβιάσεως του άρθρου 6 παρ. 2 της Συμβάσεως. Ειδικότερα, ο προσφεύγων αναφέρει ότι, κατά την κράτησή του, δεν ηδυνήθη να ασκήσει τα καθήκοντά του και να εισπράξει το ελάχιστο εισόδημα, γεγονός το οποίο είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια εισοδημάτων. Ο προσφεύγων ζητά, επίσης, 152.700 ευρώ, για την ηθική ζημία, την οποία, όπως ισχυρίζεται, υπέστη.

33. Η Κυβέρνηση δεν λαμβάνει θέση επ' αυτού.

34. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η μόνη βάση η οποία πρέπει να γίνει δεκτή για την επιδίκαση δικαίας ικανοποιήσεως, είναι εκείνη της παραβιάσεως της αρχής του τεκμηρίου της αθωότητας κατά τη διαδικασία αποζημιώσεως ενώπιον του Εφετείου. Το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε βεβαίως να εικάσει ποια θα ήταν η

έκβαση της δίκης στην αντίθετη περίπτωση, αλλά δεν θεωρεί παράλογη τη σκέψη ότι ο ενδιαφερόμενος υπέστη απώλεια πραγματικών ευκαιριών (*mutatis mutandis*, *Pelissier και Sassi κατά της Γαλλίας*, απόφαση από 25 Μαρτίου 1999, *Συλλογή Αποφάσεων* 1999-II, σελ. 302, παρ. 80). Εδώ προστίθεται και μια ηθική βλάβη, την οποία δεν αρκεί να επανορθώσει η διαπίστωση παραβιάσεως της Συμβάσεως η οποία περιέχεται στην παρούσα απόφαση. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, όπως ορίζει το άρθρο 41 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα το ποσό των 10.000 ευρώ, πλέον οιοδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Β. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

35. Η προσφεύγων ζητά 3.100 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Προσκομίζει δε δύο εκδοθέντα υπό του δικηγόρου του τιμολόγια εκ 2.530 ευρώ, τα οποία αφορούν τη διαδικασία ενώπιον του Κακουργιοδικείου. Ο προσφεύγων ζητά, περαιτέρω, 2.500 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου του Στρασβούργου. Ο προσφεύγων δεν προσκομίζει κάποιο σχετικό τιμολόγιο ή απόδειξη παροχής υπηρεσιών.

36. Η Κυβέρνηση δεν λαμβάνει θέσει επ' αυτού.

37. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης προϋποθέτει ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], αριθ. προσφ. 31107/96, παρ. 54, ΕΔΑΔ 2000-XI).

38. Στην προκειμένη περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων τα οποία έχει στη διάθεσή του, το Δικαστήριο απορρίπτει το αίτημα όσον αφορά τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, αφού τα δικαιολογητικά τα οποία προσκόμισε ο προσφεύγων αφορούσαν μόνον τη διαδικασία ενώπιον του Κακουργιοδικείου, και όχι τη διαδικασία τη σχετική προς το περί αποζημιώσεως για την προσωρινή του κράτηση αίτημα. Όσον αφορά τα έξοδα που πραγματοποίησε για τις ανάγκες της εκπροσωπήσεώς του ενώπιόν του, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος δεν συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Πρέπει, επομένως, να απορριφθεί το αίτημά του αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

39. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσανυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή ως παραδεκτή, όσον αφορά την αιτίαση τη σχετική προς την αρχή του τεκμηρίου της αθωότητας, και την απορρίπτει ως απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 2 της Συμβάσεως.

3. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως, 10.000 ευρώ για υλική και ηθική ζημία, πλέον οιασδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσανυξάνεται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσανυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 31 Ιουλίου 2008 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

- υπογραφή -

Søren NIELSEN

Γραμματέας

- υπογραφή -

Nina Vajić

Πρόεδρος